

เทศน์อบรมคณะ เอ็ม.ดี.ท้าว

เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๓๖ (บ่าย)

เวลาว่างเราสร้างกุศล

เมื่อมีเวลาว่างเราสร้างกุศล คือ ทำความดีทั้งหลายเข้าสู่ใจ นี่เป็นหลักของชาวพุทธเรา ซึ่งเคยเป็นมาแล้วแต่กาลไหนๆ โบราณเราถือเป็นชาวพุทธมานาน เวลาว่างนี้พ่อแม่ปู่ย่าตายายพาเข้าวัดเข้าวา พาลูกเต้าหลานเหลนเข้าวัดเข้าวา ส่วนมากข้าราชการไม่ว่าแผนกไหน จะเป็นลูกศิษย์พระแทบทั้งนั้นแต่ก่อน แต่ทุกวันนี้ก็หากมี จะมากกว่าแต่ก่อนหรือว่าน้อยกว่าก็ไม่ทราบ แต่จิตใจนั้นรู้สึกจะเหินห่าง ถึงจะเข้าไปใกล้ชิดกับวัด จิตใจก็เหินห่างจากวัดไปทางความเพลิดเพลินเสียมากกว่ามาก นี่จึงทำให้เสียประเพณีของเรา

แต่ก่อนความที่จะมาหยุดก่อกวนให้จิตมีความตื่นเต้น หรือฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมไปในทางที่เสื่อมที่เสียนั้นมีน้อยมาก แต่ก่อนไม่ค่อยมีมาก เหมือนอย่างทุกวันนี้ ซึ่งมีมาทุกแห่งทุกหนตำบลหมู่บ้าน ไหลเข้าตลอดเลย ไหลเข้าได้หมด สิ่งที่จะทำความเสียหายให้แก่คนทุกชั้นทุกวัย มีมากเวลานี้

เพราะฉะนั้นจึงว่าเด็กที่เข้าอยู่ในวัดก็ไม่ได้แน่ใจว่า เด็กจะมีความใกล้ชิดสนิทกับบรรพชากรรม พอบอกจะนำไปปฏิบัติตัวได้เท่าที่ควร ส่วนมากก็ไปอาศัยวัดเฉยๆ แล้วจิตใจเห่ออยู่ข้างนอกโน้น ให้กิเลสเอาไปถูกลูกลูอยู่ ความรื่นเริงบันเทิง ความเตร็ดเตร่เร่ร่อน ความฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมเอาไปถูกลูเสียหมด เพราะเรื่องเหล่านี้มีแต่เรื่องของกิเลส จะทำความเสียหายให้แก่เด็กทั้งนั้น เพราะฉะนั้นจึงไม่ได้แน่ใจว่าเด็กที่เข้าใกล้ชิดกับวัดนั้น จิตใจจะเป็นไปด้วยหรือไม่ ไม่เหมือนแต่ก่อน

แต่ก่อนเข้าใกล้ชิดกับวัดนี้เป็นจริง ๆ ถือครูบาอาจารย์เหมือนพ่อเหมือนแม่จริง ๆ ไม่เคารพใครก็ตาม ไม่ยอมฟังใครก็ตาม แต่กับครูกับอาจารย์ กับพระเจ้าพระสงฆ์ในวัดที่เป็นครูเป็นอาจารย์ของเขา เขายอมรับเด็กแต่ก่อน แต่ทุกวันนี้มันจะยอมรับแบบไหนเราก็ไม่แน่ะ เพราะสิ่งเลี่ยมสอนให้เด็กเสีย ให้เด็กต้านทาน ให้เด็กต่อสู้ ในทางไม่เป็นธรรมนั้นมีมาก เพราะฉะนั้นจึงไม่แน่ใจว่า ธรรมจะเข้าสู่หัวใจเด็กได้มากน้อยเพียงไร เราที่เป็นพ่อเป็นแม่ผู้ปกครองจึงควรที่จะอบรมสั่งสอนลูกเต้าหลานเหลนของตนให้มาก ๆ ให้เข้าใกล้ชิดติดกับวัดกับวากับศาสนา ซึ่งเป็นความปลอดภัยอย่างยิ่ง

เพราะศาสนธรรมของพระพุทธเจ้า นั้น คือ ความปลอดภัย แนวทางแห่งความปลอดภัย แต่นอกจากนั้นแล้วเป็นทางที่ผิดเสียมากต่อมาก กระดิกออกไปพบผิดแล้ว ๆ แต่เจ้าของไม่รู้ ยังเพลินกับความผิดอยู่ นี่ที่แก้ยาก ถ้ารู้ว่าสิ่งนั้นเป็นผิด สิ่งนั้นเป็นพิษ สิ่งนั้นเป็นภัย ก็มีทางต่อสู้แก้ไขกันคนเรา ไ้ไม่รู้นี่ซิ มันใกล้ชิดติดพันกับพินกับไฟแต่

ไม่รู้ว่าเป็นไฟ ไม่รู้ว่าสิ่งนั้นเป็นพิษ เป็นภัยต่อตัวเอง คนเราถ้ารู้จริง ๆ แล้วก็อย่า
ใครจะไปกล้า เช่น อย่างเสือร้ายตัวหนึ่งอยู่ในป่านี้ะ เพียงได้ยินเท่านั้นก็กลัวแล้ว ยังไม่
จำเป็นต้องไปเจอเสือทั้งตัวที่บอกนั้นแหละ เพียงได้ยินเท่านั้นก็กลัวแล้ว หูทางขึ้นแล้ว
ถ้ารู้จริง ๆ ว่าเป็นภัย มันก็เป็นเหมือนอย่างที่เรารู้ว่าเสือร้ายนั่นเอง

แต่นี้มันไม่รู้มันชั มันเข้ามาในภาพของมิตรของสหาย เกลี่ยกล่อมเข้ามาโดย
ไม่รู้เนื้อรู้ตัว คนเราถึงได้เสีย เด็กถึงได้เสีย ก็มีธรรมชาติที่เข้าแก้ไขชะล้างสิ่ง
เหล่านี้ได้ นอกนั้นไม่มีในโลกนี้ วังนั้นเลย บอกว่าสามแดนโลกธาตุนี้ไม่มีสิ่งใดที่จะกำจัด
ปิดเป่าหรือชะล้างสิ่งที่ชั่วร้ายทั้งหลาย ซึ่งมันติดพันอยู่ภายในจิตใจให้เป็นของสะอาด
ผ่องใส สงบเย็นไปได้ นอกจากธรรมเท่านั้น เพราะฉะนั้นธรรมจึงเป็นของจำเป็นต่อโลก
มาตลอด และยังเป็นธรรมชาติที่จำเป็นต่อโลกอีกไม่มีที่สิ้นสุด ถ้าโลกยังมีความสนใจ
ต่อสิ่งที่ต้านทาน หรือสิ่งที่ปิดป้องกำบังอยู่แล้ว โลกต้องเห็นธรรมเป็นของสำคัญ

บรรดาพี่น้องทั้งหลายที่มาในวันนี้ก็เพื่อเสาะแสวงหาธรรม คือคุณงามความดี
เข้าสู่ตน แล้วก็ได้อุบายวิธีการต่าง ๆ จากวัดนั้นวัดนี้ จากครูจากอาจารย์ จากหนังสือ
ไปอ่านไปพิจารณาแล้วก็ได้วิชาป้องกันตัวรักษาตัว วิชาเสาะหาคุณงามความดี
ฉลาดใส่ตัว แล้วก็สั่งสอนลูกเต้าหลานหลานให้มีความฉลาดทางด้านอรรถธรรม ซึ่งเป็น
ทางที่ร่มเย็น กระจายไปโดยลำดับ กว้างขวาง โลกก็มีความสงบร่มเย็น

โลกนี้อย่าให้มีแต่วิชาของกิเลสอย่างเดียว ให้มีวิชาธรรมแทรกเข้าไปด้วย แต่
เวลานี้มักจะมีแต่วิชาของกิเลส เรียนมามากมาน้อยชั้นไหนก็ตาม กิเลสเอาเป็นเครื่องมือ
ถลุงเจ้าของและสังคมเสียแหละ ๆ ไป แล้วเจ้าของก็ไม่ได้ด้วยว่าเป็นยังไง แล้วยังภูมิใจ
กับความรู้วิชาที่เรียนมามากน้อยนั้นอีกด้วย เมื่อภูมิใจก็เป็นเรื่องของกิเลสประเภทหนึ่ง
ที่จะทำให้พองตัว แล้วก็ลืมนั่นลืมตัว เพราะฉะนั้นคนฉลาดเมื่อจิตใจไม่เป็นธรรมแล้ว
จึงทำความชั่วซ้ำลามกได้มากกว่าคนโง่ มันผิดกัน

คนมีความรู้วิชาถ้าใจไม่เป็นธรรมเสียอย่างเดียวแล้ว พลิกแพลงเปลี่ยนแปลง
ปลิ้นปล้อนหลอกลวงได้หลายพันพันคมมากกว่าคนโง่ ถ้ามีธรรมแล้วสิ่งเหล่านี้ที่
เรียนมามากน้อยนี้ กลับกลายเป็นวิชาความรู้ สัมกับหลักของวิชานั้นไม่ได้ผิด เป็น
ประโยชน์ไปทั่วโลกดินแดน เพราะเราเรียนมาเพื่อเป็นประโยชน์ แต่สิ่งที่มันแทรกลงไป
เพื่อเป็นความเสียหายด้วยในนั้น ๆ เราไม่รู้มันชั ต้องมีธรรมเข้าไปจับถึงจะรู้

ท่านว่าธรรม อธรรม อยู่ในศัพท์ธรรมะ ท่านเรียกว่า กิเลส ธรรมกับกิเลสนี้เคย
เป็นข้าศึกกันมานานมาน และไม่เป็นข้าศึกต่อสิ่งใดแหละในโลกอันนี้ ไม่ได้เป็นข้าศึกต่อ
ดินต่อน้ำต่อลมต่อไฟ ต่อภูเขา ต่อต้นไม้สิ่งใด ท้องฟ้ามหาสมุทร สิ่งที่ว่ากิเลส ๆ นี้ไม่
ได้เป็นภัยต่อสิ่งเหล่านี้เลย แต่มันมาเป็นภัยต่อหัวใจของสัตว์โลกนี้ชั เพราะมันอยู่ที่ใจ
ไม่ไปอยู่ที่ต้นไม้ภูเขา ปลูกบ้านสร้างเรือนให้มันอยู่ที่ชั้นมันไม่ยอมอยู่ ถ้าหากว่าเป็นหัว

ใจของสัตว์โลกแล้วติดพันกันเลย ๆ เมื่อเป็นเช่นนั้นการแสดงออกของมันซึ่งอยู่ภายในจิตใจ จึงทำให้กระทบกระเทือน แล้วก็เคลื่อนตัวออกไปในทางเสียหายเป็นจำนวนมาก ก็เพราะสิ่งเหล่านี้มีกำลังรุนแรงนั่นเอง

ทีนี้เมื่อมีธรรมเข้าแทรกแล้ว มันก็มีต้อนมีรับมีปิดมีป้องกัน อันนี้ควรหรือไม่ควร อันนั้นควรหรือไม่ควร เมื่อเห็นว่าไม่ควรแล้วปิดออก ๆ ทำแต่สิ่งที่ควร ถึงจะอยากทำเท่าไรก็ตามในสิ่งไม่ควรนั้น ธรรมะก็เป็นเบรคห้ามล้อ ก๊ก ๆ ไว้เลย สิ่งที่จะทำในทางฝ่ายเสียนั้นมันรุนแรง ธรรมะก็รุนแรงกัน ห้ามจนอยู่ ถ้าไม่อยู่ที่แพ้

เราแพ้วความชั่วดีที่ไหน แม้แต่เขาเล่นกีฬาที่น้ำตาร่วงยังมีมากมายนี้ะเสียใจน้ำตาร่วง ทั้ง ๆ ที่ก็รู้กันอยู่แล้วว่ากีฬา เครื่องเล่น เครื่องรื่นเริงบันเทิง เครื่องประสานสามัคคีซึ่งกันและกัน ระหว่างเพื่อนฝูง ระหว่างประเทศก็รู้กันอยู่ ถึงอย่างนั้นยังเสียอกเสียใจจนร้องไห้ร้องไห้ก็ได้ นี่เราแพ้วสิ่งที่ชั่วช้าลามกจริง ๆ ทั้งคน ๆ ทุกเวลา เวลาทุกอิริยาบถความเคลื่อนไหวมีแต่แพ้ว ๆ อย่างนั้นดีอย่างไรมนุษย์เรา เสียมากมายทีเดียวหาเกียรติไม่ได้ เพราะฉะนั้นจึงต้องนำธรรมะเข้าไปเป็นเครื่องป้องกัน เป็นเครื่องทดสอบกัน

ชั่วไม่อยู่ที่ไหน อยู่ที่ใจ เอ้า ดีก็อยู่ที่ใจ แก้ไขกันที่ใจ เพราะสนามรบระหว่างธรรมกับกิเลสอยู่ที่ใจ สร้างสุขก็สร้างขึ้นที่ใจ คือธรรมเป็นผู้พาสร้าง ความทุกข์ก็สร้างขึ้นที่ใจ คือกิเลสเป็นผู้พาสร้าง อยู่ที่หัวใจดวงเดียว จึงต้องอาศัยอรรถธรรมเป็นเครื่องชะเครื่องล้าง เครื่องป้องกัน ไม่อย่างนั้นไม่ได้ บ้านเมืองเราจะยังมีความระส่ำระสายไปด้วยสิ่งที่ไม่เป็นท่าทั้งหลาย

แล้วลูกเล็กเด็กแดงเกิดขึ้นมาก็ไม่มีทางไป เพราะพ่อแม่พาเดินทางไหน ลูกก็ต้องเดินตามพ่อตามแม่ ติดต้อยไปตามนั้น แล้วก็ขึ้นเป็นไฟเป็นไฟไปตาม ๆ กันหมดเผาไหม้ไปเรื่อย ๆ ความเจริญก็มีแต่ลมปาก บ้านนั้นเจริญบ้านนี้เจริญ เมืองนั้นเจริญเมืองนี้เจริญ ถ้าพูดถึงตึกรามบ้านช่องก็มีแต่อิฐแต่ปูนแต่หินแต่ทราย หาความเจริญที่ไหนดมี ถ้าหัวใจยังร้อนเป็นไฟเป็นไฟอยู่แล้วอย่าหาความเจริญ นี้ละกิเลสอยู่ที่ใจ เบียดเบียนที่ใจ บังคับที่ใจ

ความโลภเกิดขึ้นที่ใจ คนอยู่เฉย ๆ ธรรมดาไม่โลภไม่เป็นทุกข์ พอความโลภเกิดขึ้นไม่ว่าคนมีคนจน ความโลภเป็นภัยต้องเป็นภัยด้วยกันทั้งนั้น ความโกรธเกิดขึ้นไม่ว่าคนมีคนจน คนโง่คนฉลาด เป็นไฟเป็นไฟเผาไหม้ตัวเองก่อนที่จะไปโกรธให้คนอื่น นี่ก็เป็นไฟ ราคะตัณหาเมื่อเกิดขึ้น ต้องติดต้อยดินภายในจิตใจอยู่ไม่ได้ แล้วกระเด็นออกไปข้างนอกระส่ำระสาย กลายเป็นเรื่องไฟเรื่องไฟเผาไหม้กันไปโดยไม่รู้หรือโอดตปปะ ไม่รู้สูงรู้ต่ำ ไม่รู้เขารู้เรา ตัวนี้ตัวหาหรือโอดตปปะไม่มี

ตัวหน้าด้านคือตัวราคะตัณหามันบีบหัวใจใจ จะหาเป็นความสุขสงบร่มเย็นไม่มี สิ่งเหล่านี้มีอยู่กับใจ ทีนี้ธรรมแก้กันยังไง แก้กันตามเหตุตามผลที่มันจะระดับดับลงไปได้นั้นแล นี่เรียกว่าธรรม เช่น ความโลภเกิดขึ้น จะโลภไปอะไรหนักหนา เอาเข้าไปซิ ความโลภคือความอยาก ความอยากเป็นความดีที่ไหน ความหิวโหยเรียกว่าอยาก เช่น เราอยากน้ำ หิวข้าว หิวน้ำ อยากสิ่งของเงินทอง โลภในสิ่งนั้น โลภในสิ่งนี้ มีแต่ดิน ๆ ได้มาทำอะไรไม่มีความหมาย ๆ มีแต่ความโลภเต็มตัว ๆ บีบเจ้าของไปตลอดเวลาหาความสุขที่ไหน นั่นธรรมหยั่งเข้าไปซิ เทียบเข้าไปซิ คนไม่โลภอยู่สบาย เราก็ให้อยู่พอเป็นพอไปซิ

ไม่ใช่คนตายก็ต้องโลภก็ต้องอยากได้ แต่อยากได้ให้อยู่ในความเหมาะสมของกรอบแห่งศีลแห่งธรรม คนเราก็ไม่ทุกข์มาก แต่มันเลยขอบเขตของศีลของธรรมไปนั้น ชีมันสร้างความทุกข์ให้แก่โลก เวลานี้เป็นอย่างนั้น ความโกรธก็เหมือนกัน โกรธธรรมตายังโกรธได้จะเป็นไร เราโกรธให้ลูกให้หลานเรายังโกรธได้ไม่เห็นไปทำลายเขา.. ลูกหลาน แต่ไปโกรธให้คนอื่นไปทำลายเขานั้นชิตีมันเสีย มันผิดกันตรงนี้ มันเป็นทุกข์

ราคะตัณหาที่เหมือนกัน ต่างคนต่างมีผิวมีเมื่อก็อยู่ซิ ผิวของตัวเมียของตัวไม่รู้หรือ เกิดมาจนกระทั่งปานนี้ยังไม่รู้ผิวรู้เมียของตัวเอง โง่ขนาดไหนมนุษย์เรา ต้องรู้ของเขาของเราซิ ไปอาจเอื้อมไปกล้ากรายกันอะไร ไปข้ามเขตข้ามแดนกันอะไร กาเมสมิจฉาจาร นี่คือรั้วกันอันสำคัญ พระพุทธเจ้ามอบวินัย แปลว่า เครื่องกำจัดภัยเหล่านี้ ไม่ให้เข้ามาติดพันกับตัวเอง ก็คือรักษาศีลข้อนี้รักษาวินัยข้อนี้ให้ดี คนเราก็มีขอบเขต

คนเราเมื่อมีขอบเขตแล้ว ผัวกับเมียก็พึงเป็นพึงตายกันได้ ลมหายใจประหนึ่งว่าจุมูกเดียวกัน ไม่ต้องระแวงแคลงใจว่า ผัวจะเป็นอย่างนี้ เมียจะเป็นอย่างนั้น เพราะการทำลายศีลธรรม การทำลายตัวเอง การทำลายความสงบ การทำลายความฝากเนื้อฝากใจ ฝากเป็นฝากตายต่อกัน เป็นของดีที่ไหน บีบบังคับเข้าไป นี่พระพุทธเจ้าท่านมีธรรม ธรรมเพื่อกำจัดสิ่งชั่วช้าลามกที่จะมาติดพันกับเรา ผู้กำลังรบกันกับทุกข์อยู่นั้นแล เวลานี้ เรื่องสุขไม่ได้รับกับท่านแหละ ทุกข์นั้นแหละเวลานี้ได้รับกัน

นี่เรายกตัวอย่างมาให้พิจารณาพิจารณา กัน เรื่องเขตเรื่องแดนมีอยู่ ราคะตัณหาเมื่อมันเกิดขึ้น แม้แต่สัตว์เดรัจฉาน เช่น สุนัข เป็นต้น มันยังหอนยังเห่า ยังกัตยงฉีกกัน ไม่รู้บ้านรู้เรือนของเจ้าของ ธรรมตาของสุนัขใครจะไปหึ่งหวงขอบเขตยิ่งกว่าสุนัข สุนัขนี้ห้วงถิ่นมากนะ ตัวไหนเดินผ่านเข้าไปวิ่งผ่านเข้าไปไม่ได้ มันไล่กัดเอาหลงทิศหลงแดนไป แต่พอเวลาราคะตัณหาเกิดขึ้นแล้ว บ้านเขาก็ตาม บ้านเราก็ตาม จุ้นจ้านวุ่นวายไปหมด กัตฉีกกันจนไม่มีตัวดีเลย บางตัวตายเพราะถูกกัด ลืมบ้านลืมเรือนไป หิวข้าวหิวน้ำไม่สนใจ นี่ราคะตัณหามันเกิดขึ้น

มันเกิดขึ้นกับคนที่เหมือนกันนั่นแหละ จะผิดกันอะไรคนกับสัตว์ ราคาก็คือกิเลสประเภทเดียวกัน ท่านจึงต้องให้ระมัดระวังไฟอันนี้ด้วยศีลด้วยธรรม ระวังให้อยู่ในความพอเหมาะพอดี มันมีด้วยกันนั่นแหละ ก็เหมือนกันกับไฟในบ้านในเรือนของเรา เมื่อเราละมันไม่ได้ถอดถอนมันไม่ได้ กิเลสตัวนี้ ไฟในบ้านของเรา มีความจำเป็นยิ่ง ใจเราปล่อยวางมันไม่ได้เราละมันไม่ได้ เราก็ต้องให้ใช้ด้วยความระมัดระวังรักษา บ้านใดเมืองใดก็หุงต้มแกงใช้แสงสว่างด้วยมันทั้งนั้น แต่ต้องรักษา

ถ้าเลยจากขอบเขตแห่งการรักษาแล้ว ไฟนั้นแหละจะเป็นภัยเผาได้ทั้งบ้านทั้งเรือน เผาได้หมดไม่เลือก แม้แต่เหล็กก็ยังเป็นไฟไปตาม ๆ กันหมด ถ้ารักษาไม่ได้มันก่อความพินาศให้ ถ้ารักษาได้เวลานี้เราเป็นยิ่ง ใจอย่างพูดอยู่เวลานี้ เสียงกังวานนี้ก็คือไฟ เป็นเครื่องสนับสนุนออกมา เป็นเครื่องมือ แต่เรารักษามันไว้ไม่ให้เป็นการเสียหาย ให้เป็นแต่คุณประโยชน์อย่างเดียว

นี่เรื่องราคะตัณหาที่เหมือนกัน มันมี พระพุทธเจ้าท่านก็ไม่ได้สอนว่า ให้ละขาดออกจากนิสัยสันดานเสียให้หมด ราคะตัณหาอย่าให้มีค้ำโลกมันจะก่อกองทุกข์ให้มากมาย พระองค์ก็ไม่ว่าอย่างนั้นอย่างเดียว นอกจากนักบวชที่จะยังตนให้หลุดพ้นจากทุกข์จริง ๆ แล้วปิดอกหมดไม่มีอะไรเหลือเลยสิ่งเหล่านี้ แต่ถ้าเป็นฆราวาสญาติโยมเราเป็นชาวพุทธบริษัท อุบาสก อุบาสิกา ท่านให้รักษาให้อยู่ในขอบเขต ท่านไม่ได้บอกให้ตัดมันขาดสะบั้นไปหมดนะ ท่านไม่ได้ว่า ส่วนที่ตัดให้ขาดสะบั้นก็คือ ไม่ใช่สามีเราอย่ายุ่ง ไม่ใช่ภรรยาของเราอย่ายุ่ง ไม่ใช่หญิงของเราชายของเราอย่ายุ่ง นั่นเรียกว่าตัดขาดในทางที่ผิด แล้วให้มีความยินดีเฉพาะของตนเท่านั้น

อัปปิจจตา แปลว่าอะไร อัปปิจจตา แปลว่าความมักน้อย มักน้อยให้มีผิวเดียวเมียวเดียวเท่านั้นอยู่กันเป็นสุข พึงเป็นพึงตายกันได้ มีขอบมีเขต หายใจร่วมกันได้ ความเป็นสุขอยู่ตรงนี้ ตรงที่มีความปรารถนาน้อย มีผิวเดียวเมียวเดียวเท่านั้น ไม่ได้เป็นสุขเพราะความมีสลิบผิวสลิบเมียว อันนี้ก่อพินก่อไฟ มีมากเท่าไรยิ่งก่อขึ้นมาก นี่ก็เป็นธรรมชาติที่เป็นพินเป็นไฟอันหนึ่งเผาไหม้ในจิตใจของพวกเราทั้งหลาย พระพุทธเจ้าจึงสอนธรรมเข้าไปให้ระงับดับมัน ให้อยู่ในความพอดี เหมือนไฟให้อยู่ในเตาอย่าให้ออกนอกเตาไป นี่ก็ให้อยู่ในกรอบของศีลของธรรม ไม่ใช่ให้ออกจากกรอบคือเตา เราก็เป็นสุข ๆ

วันนี้พี่น้องทั้งหลายมาเยี่ยมก็ได้ฝากธรรมะไว้ให้เป็นข้อระลึก ดังที่กล่าวมานี้ สิ่งทีกล่าวมาเหล่านี้เป็นภัย แล้วเราจะหาอะไรมาแก้มาไข มาตัดแปลงชะล้างหรือระงับดับมันให้ได้ ถ้าไม่ใช่ธรรมแล้วไม่มีทาง ต้องอาศัยธรรมระงับดับมันให้อยู่ในกรอบแห่งศีลแห่งธรรมแล้วก็พากันผาสุกร่มเย็น เขากับเราก็ไว้ใจตายใจกันได้ คบค้าสมาคมกันเท่าไรก็มีขอบมีเขต มีเหตุมีผล มีหลักมีเกณฑ์ ไม่จุ่นจ้าน มันก็สบายคนเรา ตายใจกันได้

การแสดงธรรมให้บรรดาพี่น้องทั้งหลาย ก็เห็นว่าพอเหมาะสมกับเวลา
ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านทั้งหลายโดยทั่วกันเทอญ